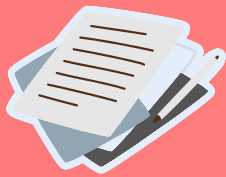

НМТ 2024

ДЕМОНСТРАЦІЙНИЙ ВАРІАНТ

ПРАВИЛЬНІ ВІДПОВІДІ

БІОЛОГІЯ

ПРЕДМЕТ НА ВИБІР

ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ЗАВДАНЬ

30

ЗАВДАННЯ

24

з вибором однієї
правильної відповіді

0 або 1 бал

4

на встановлення
відповідності
("логічні пари")

0, 1, 2, 3 або
4 бали

2

з вибором 3-х
відповідей із 3-х груп
запропонованих
варіантів

0, 1, 2 або
3 бали

МАКСИМАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ
ТЕСТОВИХ БАЛІВ

46

Завдання 1–24 мають по чотири варіанти відповіді, з яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді й позначте його.

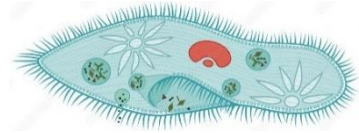
1 На рисунку зображено три біологічні об'єкти, позначені цифрами.

1

2

3

Проаналізуйте твердження щодо рівнів організації об'єктів.

I. Об'єкти 1 і 2 перебувають на одному рівні організації живої природи.

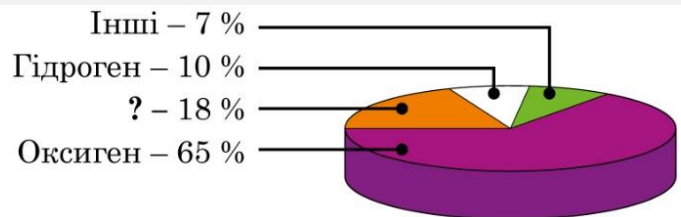
II. Об'єкт 3 можна водночас розглядати на двох різних рівнях організації живої природи.

Чи є поміж них правильні?

- А правильне лише I
- Б правильне лише II
- В обидва правильні
- Г немає правильних

2 Проаналізуйте діаграму, на якій відображено масові частки (%) хімічних елементів в організмі людини. Укажіть назву хімічного елемента, пропущену в підписі до діаграми.

- А Йод
- Б Флуор
- В Карбон
- Г Кальцій

Проаналізуйте інформацію та виконайте завдання 3–5.

*Генетичне захворювання людини – хворобу Тея – Сакса – спричиняє мутація в гені **HEXA**, локус якого міститься в 15-й хромосомі. Ген кодує фермент гексозамінідазу А. Цей фермент міститься в лізосомах і бере участь у руйнуванні старих структурних елементів нейронів – гангліозидів. У разі нестачі ферменту зазначені сполуки накопичуються в нейронах, що призводить до порушення функціонування і загибелі цих клітин.*

3 Яку функцію в клітині виконує гексозамінідаза А?

- А рухову
- Б захисну
- В каталітичну
- Г транспортну

- 4 Органели, у яких міститься гексозамінідаза,
- А утворені двома мембранами
  - Б розмножуються поділом навпіл
  - В містять власну спадкову інформацію
  - Г утворюються в комплексі Гольджі
- 5 Учень й учениця обговорювали наведену інформацію. Учень висловив судження, що локус гена, пов'язаного з розвитком захворювання, міститься в аутосомі. Учениця зауважила, що причину цього захворювання можна виявити методом світлової мікроскопії.
Чи має хтось із них рацію?
- А лише учень
  - Б лише учениця
  - В обоє мають рацію
  - Г обоє помиляються
- 6 Розгляньте схему біологічного процесу. Укажіть правильну послідовність мономерів, позначених цифрами 1, 2, 3 й 4.

- А АТЦГ
  - Б УАГЦ
  - В УУГЦ
  - Г ТАГЦ
- 7 У дафнії відбуваються сезонні зміни форми й розмірів головної частини тіла. Проявом якої форми мінливості є це явище?
- А мутаційної
  - Б спадкової
  - В комбінативної
  - Г модифікаційної

- 8 Зазначте напрям біотехнології, що займається дослідженнями з перебудови генотипу.
- А хімічний синтез
  - Б генна інженерія
  - В клітинна інженерія
  - Г мікробіологічний синтез
- 9 Уперше це вірусне захворювання описав Гіппократ. Перебіг захворювання супроводжується ураженням центральної нервової системи й виникненням паралічів. Укажіть назву цього захворювання.
- А туберкульоз
  - Б поліомієліт
  - В ботулізм
  - Г грип
- 10 Резервний полісахарид бурих водоростей, назва якого походить від назви водорості, це –
- А хітин
  - Б ламінарин
  - В крохмаль
  - Г глікоген
- 11 Учні й учениці досліджували цибулини тюльпана. На їхніх розрізах вони виявили бруньки. А після висаджування в ґрунт цілих цибулин побачили, що з них згодом розвинулися пагони з квітками.
За результатами дослідження зробили такі висновки:
I. Цибулина є видозміненим пагоном.
II. Цибулина забезпечує статеве розмноження.
Чи є поміж них правильні?
- А правильний лише I
  - Б правильний лише II
  - В обидва правильні
  - Г немає правильних

12 Прочитайте опис, зроблений відомим купцем-мандрівником Марко Поло: «У Китаї є чорний камінь, викопують його в горах як руду, а горить він як дрова. Вогонь від нього сильніший, ніж від дров, а горіння триває всю ніч аж до ранку. Спалювати цей камінь набагато дешевше та й до того ж дерева зберігаються...». Викопні представники якої групи рослин утворили корисну копалину, описану мандрівником?

- А бурі водорості
- Б папороті
- В покритонасінні
- Г діатомові водорості

13 Частота пульсації скоротливих вакуолей найпростіших залежить від

- А концентрації солей у навколишньому середовищі
- Б кількості неперетравлених решток у клітині
- В руху цитоплазми в клітині
- Г кількості війок на поверхні цитоплазми

14 Функцію скелета в членистоногих виконує

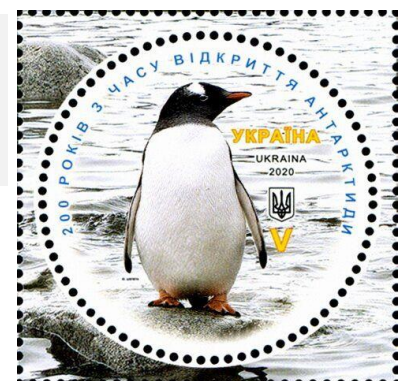
- А хорда
- Б хребет
- В гідроскелет
- Г хітинова кутикула

15 Учні й учениці вивчали будову риби, зображеної на рисунку. За однією із зовнішніх ознак вони віднесли її до кісткових риб. Яка ознака стала доказом?

- А є зяброві кришки
- Б обтічна форма тіла
- В є хвостовий плавець
- Г шкіра зі слизовими залозами

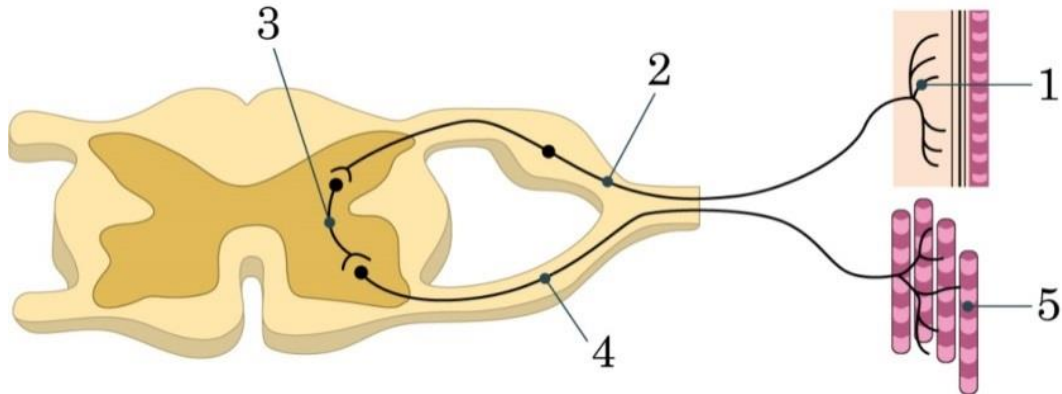
16 Розгляньте марку, яку створено до 200-річчя відкриття Антарктиди. Зображена на ній тварина мешкає в цій частині земної кулі, пристосована до пересування у воді й належить до

- А риб
- Б птахів
- В ссавців
- Г амфібій

- 17 На схемі цифрою 1 позначено рецептор, цифрою 5 – робочий орган. Укажіть рядок, у якому правильно зазначено складники 2, 3, 4 рефлексорної дуги.

- А 2 – руховий нейрон, 3 – вставний нейрон, 4 – чутливий нейрон
 Б 2 – вставний нейрон, 3 – руховий нейрон, 4 – чутливий нейрон
 В 2 – проміжний нейрон, 3 – чутливий нейрон, 4 – руховий нейрон
 Г 2 – чутливий нейрон, 3 – вставний нейрон, 4 – руховий нейрон

- 18 Нейрогормон вазопресин є потужним судинозвужувальним агентом, що відображено в його назві. Також він впливає на процес утворення сечі в нирках. Укажіть іншу назву цього гормону.

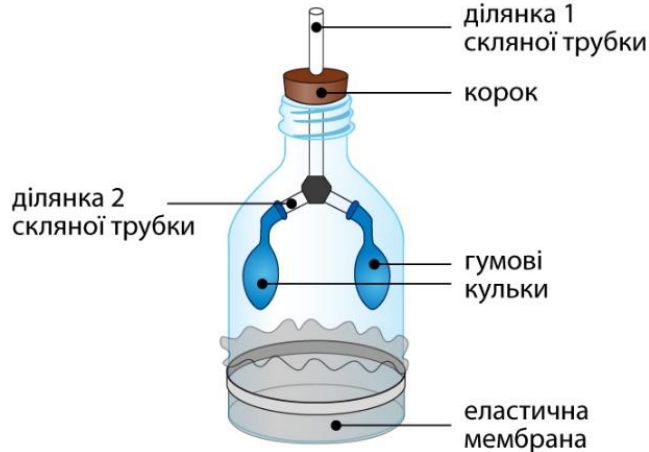
- А антидіуретичний
 Б соматотропний
 В гонадотропний
 Г паратгормон

- 19 Мале коло кровообігу людини починається

- А правим передсердям
 Б правим шлуночком
 В лівим передсердям
 Г лівим шлуночком

- 20 На рисунку зображено модель для демонстрування механізму роботи дихальної системи людини. Це скляна пляшка, у яку через корок уведено роздвоєну скляну трубку з двома гумовими кульками. Замість скляного дна в цій пляшці – герметична еластична мембрана з гуми.

Проаналізуйте твердження щодо зображеної моделі.

I. У цій моделі еластична мембрана виконує функцію діафрагми, а ділянка 2 скляної трубки – бронха.

II. Унаслідок відтягування еластичної мембрани вниз у гумові кульки надходить повітря.

Чи є поміж них правильні?

- А правильне лише I
- Б правильне лише II
- В обидва правильні
- Г немає правильних

- 21 Укажіть назву частини травної системи, у яку відкриваються протоки слинних залоз.

- А ротова порожнина
- Б тонкий кишечник
- В стравохід
- Г шлунок

- 22 У таблиці наведено характеристики первинної і вторинної сечі. Укажіть правильну комбінацію характеристик для заповнення пропусків у таблиці.

	Первинна сеча	Вторинна сеча
Кількість утворення на добу	1	1,5–2 л
Місце утворення	капсула нефрона	2
Процес, завдяки якому утворюється	3	реабсорбція

- А 1 – 5–6 л, 2 – капсула нефрона, 3 – реабсорбція
- Б 1 – 5–6 л, 2 – збирна трубочка, 3 – відстоювання
- В 1 – 100–180 л, 2 – капсула нефрона, 3 – фільтрація
- Г 1 – 100–180 л, 2 – система каналців нефрона, 3 – фільтрація

23 Види в екосистемах об'єднані у функціональні групи – продуценти, консументи, редуценти. Організми якого виду належать до продуцентів?

- А кіт лісовий
- Б дятел великий строкатий
- В малина лісова
- Г мураха руда лісова

24 Під час еволюції ссавців виникли форми, які адаптувалися до різних середовищ існування, зокрема рукокрилі опанували повітряний простір, китоподібні пристосувалися до життя у воді, деякі комахоїдні оселилися в ґрунті.

Наведений факт є наслідком

- А дивергенції
- Б паралелізму
- В дегенерації
- Г конвергенції

У завданнях 25–28 до кожного з чотирьох рядків інформації, позначених цифрами, доберіть один правильний, на Вашу думку, варіант, позначений буквою.

25 Узгодьте процес (1–4), який відбувається в клітинах листків рослин, із його біологічною роллю (А – Д).

1 світлова фаза фотосинтезу	А гідроліз целюлози до
2 темнова фаза фотосинтезу	глюкози
3 безкисневий етап дихання	Б окиснення піровиноградної
4 кисневий етап дихання	кислоти
	В розщеплення глюкози
	Г синтез вуглеводів
	Д утворення НАДФ·Н та АТФ

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26 Доберіть до зображення рослини (1–4) групу (А – Д), до якої вона належить.

1

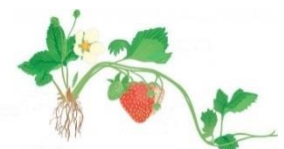
2

3

4

- А мохи
- Б хвощі
- В плауни
- Г голонасінні
- Д покритонасінні

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

27 До якої групи (А – Д) належить указана тварина (1–4)?

1	восьминіг гігантський	А	членистоногі
2	гідра прісноводна	Б	молюски
3	п'явка медична	В	кишквопорожнинні
4	муха хатня	Г	круглі черви
		Д	кільчасті черви

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

28 Доберіть до відділу скелета людини (1–4) кістку (А–Д), що є його складником.

1	пояс верхніх кінцівок	А	променева
2	пояс нижніх кінцівок	Б	мала гомілка
3	вільна верхня кінцівка	В	клубова
4	вільна нижня кінцівка	Г	ключиця
		Д	грудина

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

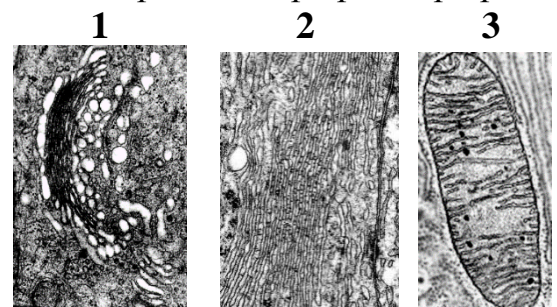
Завдання 29 і 30 містять три стовпчики інформації, у кожному з яких її позначено цифрами. Виберіть із кожного стовпчика одну цифру, що позначає правильну, на Вашу думку, відповідь. Запишіть три цифри послідовно по одній (зліва направо) у відведеному місці. Утворене тризначне число є відповіддю до завдання.

29 Проаналізуйте опис органели: «Основними функціями цієї органели є накопичення, хімічні зміни й пакування в пухирці синтезованих речовин. Також вона забезпечує синтез деяких полісахаридів. Зокрема, у рослинних клітинах забезпечує утворення структурних компонентів клітинної стінки».

Продовжте опис органели, укажіть її назву й електронну мікрофотографію.

Органела є	Її назва
1 одномембранною	1 комплекс Гольджі
2 двомембранною	2 гранулярна ЕПС
3 немембранною	3 агранулярна ЕПС

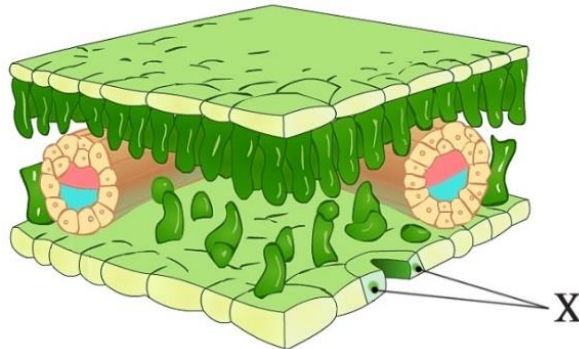
Електронна мікрофотографія

--	--	--

30 На рисунку зображено фрагмент листка рослини. Схарактеризуйте за наведеними ознаками складник, позначений буквою **X**.

*Міститься в
тканині*

- 1** провідній
- 2** покривній
- 3** твірній

Забезпечує

- 1** вегетативне розмноження
- 2** утворення спор
- 3** транспірацію та газообмін

*Цього складника
немає в організмі*

- 1** картоплі
- 2** спірогіри
- 3** очерету

№ завдання	Правильна відповідь
1	Б
2	В
3	В
4	Г
5	А
6	Б
7	Г
8	Б
9	Б
10	Б
11	А
12	Б
13	А
14	Г
15	А
16	Б
17	Г
18	А
19	Б
20	В
21	А
22	Г
23	В
24	А
25	1–Д, 2–Г, 3–В, 4–Б
26	1–В, 2–Г, 3–Б, 4–Д
27	1–Б, 2–В, 3–Д, 4–А
28	1–Г, 2–В, 3–А, 4–Б
29	111
30	232